

1. Стельмахович М. Г. Мовний етикет. *Культура слова*. Вип. 20. К., 1981.
2. Сучасна українська мова. За ред. О. Д. Понамарєва. К., 1997.
3. Митителло В. Л. Етика й етикет ділової людини. Самара, 1992.
4. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 332 с..
5. Стахів М. Український комунікативний етикет: Навч.-метод. посіб. К.: Знання, 2008. 245 с..
6. Шевельов Ю. В. Внесок Галичини у формування української літературної мови. О. Гузар. Львів, 1996. 191 с..
7. Стражний О. Український менталітет. Ілюзії, міфи, реальність. К.: Книга, 2008. 368 с.

Проценко Аліна Миколаївна
здобувачка вищої освіти 2-го курсу,
група ЮД-948,
юридичного факультету
Науковий керівник:
Ядловська Ольга Степанівна
к. іст. н., доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

Мовне питання залишається гостро актуальним на порядку денному розвитку українського суспільства. Задля забезпечення мовної консолідації та захисту української державності важливим актом законотворчості виступає введення щодо української мови як державної.

На законодавчому рівні застосування української мови підтримується Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», ухвалений Верховною Радою України 25 квітня 2019 року. Головною тезою є гарантування українській мові статусу єдиної державної мови. Закон забезпечує різнобічну підтримку розвитку та поширення української мови у суспільстві.

Ухвалений закон гарантує позиції української мови у державному управлінні, сфері послуг, освіті й медіа. Передбачена відповідальність посадовців за незнання мови, але вона діятиме лише через три роки від дати ухвалення закону. Зазначимо, 28 лютого 2018 року Конституційний суд України визнав закон «Про засади державної мовної політики» (так званий закон «Колесніченка-Ківалова») неконституційним через порушення Верховною Радою процедури його розгляду та ухвалення. Це рішення

оголосили обов'язковим, остаточним і таким, що не може бути оскаржене. Відтоді і до прийняття нового закону у 2-19 р. в Україні не було чинного закону про державну мову [1].

Українська мова визначається мовою трудових відносин, а також освіти і науки в Україні. При цьому громадяни, які належать до національних меншин чи корінних народів, можуть навчатись у садочках і школах також своєю рідною мовою в окремих класах. Закон також стимулює розвиток україномовного контенту у сфері кіно, телебачення, радіо та преси (до прикладу, планувалось 90% теефіру забезпечити україномовним інформаційним продуктом, згідно із законом – 75%). Відповідно до закону, володіння державною мовою є обов'язком громадянина. Кожен, хто хоче отримати українське громадянство, повинен скласти іспит на знання мови. Розробкою іспиту займатиметься Національна комісія зі стандартів державної мови. Вона також видаватиме сертифікати про рівень володіння державною мовою посадовцям. Слідкувати за виконанням закону буде Уповноважений із захисту державної мови. Він, зокрема, розглядатиме скарги щодо недотримання вимог законодавства про державну мову і складатиме протоколи [3].

Треба звернути увагу на те, що кримінальної відповідальності за порушення закону не передбачено. Слід наголосити, що норми цього закону не стосуються приватного спілкування й здійснення релігійних обрядів.

Отже, зазначимо, що Державний статус української мови є невіддільним елементом конституційного ладу України як унітарної держави (ст. 1, ч. 3). Українська мова як єдина державна мова виконує функції мови міжетнічного спілкування, є гарантією захисту прав людини для кожного українського громадянина незалежно від його етнічного походження, а також є фактором єдності і національної безпеки України (ст. 1, ч. 8) [2].

У цілому, Закон забезпечить пріоритетність української мови у понад 30 сферах суспільного життя: зокрема у державному управлінні, ЗМІ, сфері освіти, науки, культури, реклами, послуг. При цьому закон не обмежує приватного спілкування всіма мовами та вільного вживання мов національних меншин, заявляють його співавтори в уряді та парламенті.

1. Верховна Рада ухвалила мовний закон. *Радіо свобода*. 25 квітня 2019 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-rada-uhvalyla-movnyi-zakon/29902567.html> (Дата звернення: 12.02.2021)

2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19?fbclid=IwAR2FUUoh4AA3MW_sOYbWx1SvRSsqAi-wRpGlnqxpK9Dsab9oadyIz6e7U4E#Text (Дата звернення: 12.02.2021)

3. Основні засади закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://chmnu.edu.ua/osnovni-zasadi-zakonu-pro-zabezpechennya-funktsionuvannya-ukrayinskoyi-movi-yak-derzhavnoyi/> (Дата звернення: 12.02.2021)